

GAZETA TRANSILVANIA

Redacția și Administrația
PIAȚA LIBERTĂȚII BRĂȘOV
Telefon 226
Abonament anual 200 lei
Pentru străinătate 500 lei
Anunțuri, reclame, după tarife

Fondată la 1838 de George Barițiu

Apare în fie-care zi de lucru

Ministrul președinte Brătianu a declarat în Cameră, că nu va mai sta un minut la postul său, dacă nu va putea stăpâni mișcarea antisemită.

Ori, această mișcare, pe zi ce trece ia proporții tot mai mari.

Își ține d-l Brătianu cuvântul?!

DUPA INCHIDEREA UNIVERSITAȚILOR

O reală primejdie pentru ordinea internă

După ce n'a știut a rezolvi conflictele din lăuntrul Universităților noastre, guvernul provoacă prin măsurile sale mișcarea de stradă. — La violențe — se răspunde cu violență.

Mișcările studențești sau o tot mai gravă desvoltare și turbură nu numai sufletele tinerimii, dar și tot mai înfrâșe pături din masa mare a poporului nostru. În București, cu toate ordonanțele guvernului și cu toate desfășurările de trupă pe străzile Capitalei — manifestațiile nu pot fi oprite. Studențimea lovită prin închiderea Universității, prin suprimarea ziarului lor — ceea ce este o flagrantă călcare a libertății presei — apoi agitată de mizeria în care se zbate și de amenințările nesăbuite ale guvernului, nu se poate liniși, cu toată dorința tuturor de-a găsi, prin mijloace neviolente, de ordine și de bună chibzuială, soluția problemei ce-au pus-o în evidență stăt de violent manifestațiile dela Universitățile noastre.

Guvernul Brătianu a procedat cu aceiași obișnuită ușurință păgubitoare, în considerarea acestei probleme, ca și a tuturor marilor probleme de Stat. Ori câtă bunăvoință am avea, — nu putem să nu ridicăm acuzații grave guvernului care, atâta vreme cât aceste manifestații aduceau o diversivitate în preocupările politice ale marelui public, le-a încurajat prin o totală lipsă de acțiune pentru soluționarea grabnică a problemei. Aceasta se putea atâta vreme, cât conflictul dintre studenții evrei și români nu luase proporțiile de astăzi.

După ce a lăsat ca să se aprindă focul și nu a implicat ca d-l A. C. Cuza de Iași să prindă în mrejele politicii sale, sufletul idealist al studențimei noastre, ducând-o pe panta primejdoasă a violențelor de stradă, — guvernul vine cu măsurile de reprimare, trecând dela amenințări la punerea lor în aplicare, trezind astfel cu adevărat justificata indignare și revoltă a tinerimii noastre universitare.

Universitățile și-au închis porțile și, mâine-poimâine și căminurile studențești. Mii de studenți săraci dar dornici de a se instrui, vor pierde anul acesta examenele, întârziindu-se cu un an pregătirea universitarilor. E cea mai mare pagubă, după aceea a influinței negative pe care agitațiile violente de stradă le-au asupra sufletelor tinerimii.

Doă mări rele, în locul binefăcătoarei activități universitare.

O constatăm cu îngrijorare pentru urmările sădrei de azi, cari nu sunt numai de ordin universitar, ci de naștere unei agitații tot mai întinse în țară împotriva evreilor, ogile și curi ușor pot degenera în

mișcări populare cu caracter violent și cari nu se știe unde se vor opri.

Încă dela primele mișcări studențești din Cluj, conducătorii Partidului național au sfârșit tinerimea noastră universitară să nu depășească cadrele acțiunii de ordine condamnând violențele inutile. Era însă de datoria conducătorilor de azi ai țării să intervină, cu priceperea situației reale, pentru soluționarea problemei, cât mai neîntârziat.

Și soluția ar fi putut-o da cu ajutorul însuși al studențimei, care avea să se plângă de puținul sprijin ce i se acordă în stat de către organele chemate a înlesni elementului românesc o cât mai largă posibilitate de-a se ridica prin studii serioase la Universitate.

Înmulțirea acestor mijloace de cultură pentru tinerimea noastră universitară, n'ar fi mai dat loc la conflictul grav

ce s'a deschis atât de violent. Și nu print-o politică de economii nechibzuite se face această operă de ajutorare absolut necesară. Dimpotrivă, pentru orice om cu dreaptă judecată, înseamnă o crimă să lași în voia sorții tinerimea noastră universitară, să lași atâți studenți vrednici, chinându-se prin birouri ca funcționari și suferind toată mizeria funcționarilor publici.

Ori cât de mult s'ar fi dat — nu era o greșală ci o prevedere înaltă de viitor pentru țară.

* * *

Ce-a făcut guvernul actual? Cum a procedat el chiar după ivirea conflictului? Ce soluție a găsit pentru tranșarea lui?

Așa cum a procedat se vede după rezultatele obținute. Mai mult, a aruncat în brațele unui

agitator primejdios o mare parte a studențimei noastre.

Și acum? Dintr'o mișcare cu caracter studențesc — trecem la o tot mai răspândită agitație antisemită, care deschide calea tuturor violențelor.

Iată unde duce politica strâmtă de partid și desconsiderarea politicii de stat!... Dacă preocuparea principală a conducătorilor țării era nu această politică de partid, de sigur că s'ar fi putut găsi la vreme soluția binefăcătoare a conflictului dela Universitățile noastre. Acum, însă, când mișcarea a trecut în stradă și ia pe zi ce trece alt caracter, generalizându-se, problema devine foarte gravă și greu de rezolvit.

La violențe — totdeauna s'a răspuns cu violență și măsurile guvernului par tocmai că vor să ațâțe la paroxim agitațiile.

Ce va fi mâine? — iată întrebarea la care nimeni nu poate răspunde de cât cu o legitimă îngrijorare.

Scr sosi d n Germania

Prăbușirea mărcii

Atitudinea populației. — Cum variază prețurile. — Ce se poate pierde în câteva clipe. — Ce înseamnă să fi „strein“. — Ce streini se află în Germania?

Berlin, 4 Febr. 1923.

Catastrofa scăderii mărcii, pe care v'o prevesteam în ultima mea corespondență și pe care lumea o aștepta aici din zi în zi, a fost mai grozavă decât o întrevedeau cele mai pesimiste presimțiri. Dolarul, baza de operații a comerțului și a industriei, cât și a vieții de toate zilele, s'a ridicat într'o singură săptămână de la nouă mii de mărci la patruzeci de mii. Nimeni nu credea într'o scădere așa de prăpăstioasă. Cercurile financiare se așteptau la o scădere a mărcii până la 20 de mii dolari, dar tendința de prăbușire a fost așa de puternică, încât a trecut peste 20 și s'a oprit deocamdată la 40 de mii. Convingerea dominantă aici e că oprirea acesteia la 40 de mii e de foarte scurtă durată și că o nouă depreciare va urma cu certitudine. Impresia generală e că în curând dolarul va ajunge la 80—100 de mii.

Un fapt care merită să fie relevat, e că această scădere vertiginosă a mărcii n'a provocat mișcări de stradă și agitații. Lumea e foarte liniștită și nimeni nu strigă împotriva guvernului și nu cere măsuri urgente de stabilizare. Faptul desigur își are explicația lui suficientă. Aici salariile și toate veniturile se calculează, luând ca bază dolarul. Dacă se urcă dolarul, se urcă automat salariile, așa încât lumea nu are de ce să se îngrijoreze; viața de toate zilele îi este astfel asigurată. Salariile, pentru toți salariații privați sau de stat, se revizuesc în fiecare săptămână și sunt puse la curent cu cursul dolarului. De ce să se agite deci lumea, când salariile, calculate în dolari, rămân aceleași?

Scăderea mărcii a dat mult de lucru negustorilor. Când dolarul s'a urcat dela zece la șasesprezece mii, negustorii lucrau toată noaptea ca să-și pună la curent prețurile mărfurilor cu cursul dolarului. Dar ce lucrau ei noaptea, ziua se distrugea: dolarul înregistra a doua zi o nouă și simțitoare urcare. Noaptea următoare urma aceeași operație, pentru ca iarăși a doua zi o nouă urcare a dolarului să le dea din nou de lucru. Aproape două săptămâni a continuat această muncă zadarnică. De câteva zile însă au odihnit: câteva zile dolarul a rămas cu aproximație la 40 de mii!

Jocul acesta diabolic de valută a produs firește mare zăpăceală între negustori și un mare haos la prețuri.

Această situație variază dela magazin la magazin cu mii de mărci, potiviv cu zelul negustorului de a-și ține prețurile la curent cu scăderea mărcii. La negustorul care nu reușe să și revizuiască prețurile, mărfurile erau mai ieftine ca la celalalt mai zelos. Prețurile variau dela o zi la alta cu diferențe colosale. Iată, să vă dau un exemplu banal. Mă duc la cismarul meu, un om foarte călătorit și cu stare, să-l întreb dacă poate să-mi pună fețe de tocuri a doua zi — „Firește“, îmi răspunde el. — „Dar cât costă?“ — „Așazi e încă ieftin, îmi spun ei: 4000 de mărci“. — „Atunci și le aduc mâine, căci în astă seară nu pot“. A doua zi mă duc la el să-i duc ghețele. Deși, dela orele nouă seara, când vorbisem cu el până la nouă dimineața, când m'am dus din nou la el, nu trecuseră decât 12 ore și deși-i plătisem 2000 de mărci arună, îmi spune că nu poate să mi le mai

facă cu același preț, că materialul s'a scumpit și să-i plătesc încă trei mii de mărci în plus. Ce puteam să fac? I-am plătit...

Negustorii s'au găsit adesea în mari încurcături, din cauza scăderii mărcii. Citeam ieri chiar într'un ziar un caz d'într'o mie altele. Un negustor vinde o ladă de alpaca cu 1.675.000 de mărci și clientul nu ajunsese bine la ușă, când, vrând să comande aceeași ladă telefonic la fabrică, i-se răspunde că nu-i poate fi furnizată, decât cu prețul de 2.875.000 de mărci. În câteva clipe el a pierdut deci 1.200.000 de mărci.

Scăderea valutei, i-a slit pe aborigeni să-și restrângă cât se poate cheiturile. Sunt anumite magazine în cari nu mai intră de loc nemți, ci numai streini. Magazinele cu mătasări, giuvaeruri, blăsurii nu lucrează decât cu streini, căci prețurile sunt așa de fantastice, încât numai streinii cu valută tare le pot plăti.

Streinilor, cari se află în Berlin, că derea din urmă a mărcii, le-a făcut atmosfera mai suportabilă. Populația localnică înjură zilnic pe streini că ei scumpesc viața și din cauza asta trăește ea așa de greu. Precipitarea din urmă a mărcii a făcut-o să vadă că scumpirea vieții nu se datorește streinilor, ci deprecierei valutare și nu mai înjură atât pe streinii de aici și cât pe francezi și pe americani; căci aceștia, crede ea, le distruge marca. Streinii însă sunt tot rau priviți și cu dușmănie. Noțiunea de strein e identică pentru nemți cu noțiunea de „om bogat“. Dacă ești strein, înseamnă pentru ei că ai parale și că poți să plătești cât de mult. De aceea, deși sunt urâți, totuși, când e vorba de plătit din greu, streinii sunt preferiți.

E lucru curios că în Germania în-deobyte nu sunt streini cu valută tare. Franțuzii și belgienii, din demnitate națională, sunt foarte rari; se pot număra pe degete. Și asta nu numai acum după ocupația Ruhrului, ci și înainte. De asemenea sunt foarte puțini englezii și americanii. În schimb, sunt foarte mulți ruși. Numai în Berlin sunt peste o ju-

mătate de milion. Vin apoi bulgarii, ungurii, italienii, grecii, sârbii și românii, dacă vorbim numai de europeni. Dar în Berlin sunt foarte mulți chinezi și japonezi, veniți pentru studii și, fiindcă valuta le permite, sunt eleganți și luxoși, precum de altmăduri sunt luxuși bulgarii. Chinezii și japonezii întâlniți pretutindeni: în tramvai, în tren, în restaurant, la teatre, în universitate. Sunt totdeauna tăcuți și muncitori.

Coresp.

Știri din Banat

Dela organizația partidului maghiar din Timișoara. — Detragerea dărilor dela 36 de tutungerii. — Zădărnicierea unei evadări din arest. — Diverse.

Timișoara, 7 Febr. 1923.

Partidul maghiar din Banat a trecut definitiv peste începuturile organizării. Zvonurile despre o organizație a acestui partid peste întreg Banatul, sub denumirea de organizația partidului maghiar din jud. Timiș-Torontal, sunt desmințite din toate părțile. Conducerea din Timișoara a partidului declară prin ziarul „Temesvári Hírlap”, că toate aceste știri sunt nefondate, deoarece o asemenea hotărâre nu s'a cerut și nu s'a luat de către nimeni.

„Temesvári Hírlap”, ocupându-se de această chestiune în numărul său de azi, scrie:

„Organizația din Timiș a partidului maghiar, după cum ne anunță conducerea acestei organizații, vrea să lucreze și să se organizeze, în tăcere dar intensiv, numai în orașul Timișoara și în cuprinsul județului Timiș. Membru al partidului maghiar poate fi oricare cetățean trecut de 20 de ani, bărbat sau femeie, care se declară de ungar, fără deosebire de naționalitate (!) sau confesiune”.

Tot din acest articol aflăm că comitetul executiv din Timișoara a luat hotărârea de a ține, paralel cu organizarea, o serie de serate culturale și concerte maghiare. Din venitul curat al acestor serate și concerte se vor acoperi toate cheltuielile administrative, iar o parte este destinată pentru călătoria unui „Cămin maghiar”.

În baza unui ordin al Direcției Municipalitylor Statului, în Timișoara au

fost lipsite, nu de mult, 56 de tutungerii de dreptul de debit. Revenindu-se asupra acestui ordin, acești comercianți și-au recăpătat drepturile. Eri însă, a sosit în Timișoara un nou ordin, în baza căruia, toate acele tutungerii care nu au drept de debit eliberat de direcțiunea din Cluj, nu mai pot căpăta articole de monopol. Din cauza aceasta, ieri 36 de tutungerii nu au putut să primească marfă. Șeful monopolurilor din Timișoara, d-l Rodulescu, a declarat că o intervenție la guvern, ar putea să-i reintegreze pe micii traficanți în drepturile lor.

Grație unui denunț făcut poliției, s'a putut zădărnici formarea unei noi bande de spărgători în orașul nostru și o evadare în masă din arestul parchetului.

Un vechiu client al poliției, care și el nu scăpase decât foarte de curând din arest, intenționa să-și formeze o bandă de spărgători. În acest scop, el se hotărâ să elibereze pe câțiva tovarăși, cari se aflau încă în arestul parchetului. După denunțul sosit la poliție, parchetul este înștiințat și se pornește imediat o cercetare. Se descoperă lucruri nimitoare: deșinuși dela celula nr. 20 erau, provăzuși toți cu chei false, iar perețele celulei erau săpat.

Evadarea a fost fixată pentru aseară și nu a fost împiedicată decât grație acestui denunț.

Duminecă, în 4 l. c., a avut loc adunarea generală a Reuniunii române de lectură. S'a ales noul comitet, sub presidenția d-lui dr. D. Chiroiu și vicepresidenția d-lui prof. Popoviciu. Reuniunea, care numără peste 400 de membri, își va serba în luna Martie cel. jubileul de 50 de ani de existență.

Dintre vorbirile dela această adunare remarcăm pe aceea a d-lui dr. Ioan Teicu, care a criticat aspru inactivitatea elementului românesc din Timișoara.

Vardistul Petru Lisa, întâlnind astăzi noapte niște soldați gălăgioși pe stradă, i a rugat să se liniștească. Soldații, printre cari se găsea și un plutonier, anume Atenasie Ticerlea, au sărit asupra vardistului, care, făcându-se de armă, l'a rănit grav pe plutonier.

Incidentalul acesta se cercetează acum, atât din partea autorităților polițienești, cât și a celor militare. Inf.

Mișcările studentești la Camera

— Dimisia d-lui Nicolae Iorga dela catedra sa de profesor. —

În ședința de alături d. a. a Camerei s'a reluat discuția asupra situației provocate de închiderea universității din București.

Dep. Sim. Măndrescu ține se declare în legătură cu agitațiile studentești, că d-sa nu este un dușman al minorităților aparținătoare Statului român. Nu poate însă să admită privilegiu pentru minorități, necerând privilegiu nici pentru români. În România nu există o chestiune antisemită ci numai una economică.

Dep. I. Grădișteanu condamnă măsurile exagerate ce s'au luat, Cere pedepsirea vinovaților și redeschiderea universităților.

Profesorul N. Iorga dă cetire demisiei sale dela catedra și pentru istoria nouă și a evului mediu dela universitate, pe care o menține ca irevocabilă.

Primul ministru Brătianu invită pe ministrul instrucțiunii să nu primească demisia d-lui Iorga, care a adus servicii extraordinari de prețioase pentru cultura

română. În continuare primul ministru ține să declare că guvernul va continua să lupte în contra mișcărilor antisemite. Când ar observa că nu mai poate stăpâni situația creată de mișcările studentești nu va sta nici un minut mai mult la postul său. Închiderea universității va dura până când studentimea va reveni la sentimente mai bune, reluând munca. Fiind universitatea închisă, deschiderea cantinelor și căminurilor studentești nu are nici un rost.

D-l N. Iorga, luând din nou cuvântul, declară că nu-și mai poate retrage demisia, deoarece condițiile sufletești dintre d-sa și studentime, pe cari și-a bazat apostolatul, au fost distruse. D-sa a înțeles întotdeauna să facă deosebire între activitatea sa de profesor și cea de bărbat politic. De încheiere, d-l Iorga cere să se înfrunțască toți directorii de ziare, ca în rapoartele ziarelor să nu se mai propage dușmănia în legătură cu mișcările studentești.

În pluma.

La Cluj, la Sighișoara și la Brașov se vorbește, alături, de-o telegramă din București, care anunța căderea guvernului Brătianu, ca fapt împlinit.

Cine-a d-l telegramă, nu importă. Destul că a fost foarte multă lume s'o creadă. Unii o discutau aprins și-i dădeau cu părerea asupra noului guvern. Alții se bucurau: „În sfârșit, a căzut și guvernul Brătianu. Ducă-se pe pustii”.

A doua zi — telegrama s'a desmințit... Dzecepție mare? Nu! Fiindcă „dacă a început să se vorbească de căderea guvernului, nu e lucru sănătos în guvern”. Când a fost guvernul Averescu pe drojdie — așa începuse poporul vorba: cade azi, cade mâine — a căzut, n'a căzut, până a căzut și s'a dus și dus estel...!

De-acum a reînceput povestea: cade, nu cade, a căzut — și, curând-curând, se va duce!

Un fior ars trece prin șira spinărei tuturor liberalilor...

Mă întreb: ce-o fi pe capul Radovi-

ceștilor dela Făgăraș, al Șoseilor și al candidatului liberal de protopop la Brașov? ... P.O.

Vânătorii. În urma inițiativelor luate de d-l inspector general de vânătoare Petru Popovici s'a înființat comitetul central vânătoresc. Membrii acestei instituții sunt reprezentanții tuturor societăților de vânătoare precum și toți controlorii publici numiți de guvern.

Președinte a fost ales d-l Ioan Reinisch iar secretari d-nii dr. H. Paik și G. Giuvelca. Scopul principal al acestei societăți este de a conface la mod unitar vânătorii în județul Brașov. Despre activitatea acestui comitet se vor publica rapoarte.

Asociația medicilor din Brașov a hotărât în ședința sa din 6 Februarie 1923, onorarii fixe pentru medici în practica generală, cari sunt obligatorii pentru toți medicii acestei asociații. Totodată s'a hotărât să se cazeze instituția medicilor de casă cu onorar fix anual.

Două scrisori ale lui — Dr. Urban Iarnik

Ne face o deosebită plăcere să reproducem următoarele două scrisori ale defunctului român și patriot cel dr. Ioan Urban Iarnik, pe cari le-a adresat în anii 1891 și 1908 regretatului director al ziarului „Gazeta Transilvaniei” dr. Aurel Măreșianu. Ambele scrisori ne arată dragostea nemărginită a lui Urban Iarnik față de poporul nostru și limba românească. Scrisorile, scrise într-o frumoasă limbă românească, le redăm în ortografia lor originală.

I.
Praga 24 Oct. 1891.

Prea stimate domnule,
Iată îți trimet D-tale începutul traducerii unei nuvele de Alois Irázek. Peste-tot nuvela aceasta are 10 capitole, dintre cari deocamdată trimet cele două dintâi. După cum vei vedea aceste două capitole alcătuiesc un întreg așa încât s'ar putea publica chiar singure, dacă într-gul s'ar părea prea lung pentru o publicațiune în jurnal. Acum, ce privește traducerea mea, și u țere bine cât de defectuoasă este în privința stilului, de aceea am și scris-o așa cum este, fiindcă în de neopărată trebuință, ca cineva să se poată săi de o formă mai românească decât are. Și mă și gândesc la o persoană, care foarte bine s'ar potrivea pentru aceasta, gândesc la amicul meu Bărseanu. El a fost, care dintr'o traducere a mea, tare slabă a făcut ceva așa de frumos cum este Pavel cătana, într'un volum al Covorbirilor literare. Și fiind că nu vreau de loc ca o lucrare care numai parșel ar fi a mea, să treacă de a mea, iată ce s'ar putea: să se poată lângă numele meu și acela al d-lui Bărseanu și dacă ț-ar conveni, asta ar putea să devie începutul unei lucrări în companie pe o sceră mai înfrâșă; s'ar putea publica poste și niște volume mai mari de niște lucrări din cele mai frumoase ale noastre. În ce mă privește pe mine, eu bucuros aș fi gata să jertisesc în ficceră zi măcar două ceasuri la această și dacă luăm în considerare, că prin exercițiu măș perfecționa din ce în ce, și înțelege că s'ar putea alege ceva de

conlucrarea noastră a amândurora. Dacă în literatura iranzuzesească modernă când pronunța numele de Erkmann și Ivin deodată în minte și Chatrian așa nici mie nu mi ar părea rău dacă numele meu s'ar uni așa strâns cu numele smpaticului meu prieten Bărseanu. D-ta, care ai făcut un pas important spre o înțelegere comună între Boemii și Români, ai putea avea bunătatea a mijloci între mine și d-sa-lui. Vînțelege că în casuri, când din colaborarea noastră ar rezulta un câștig material, acesta s'ar împărți între amândoi cu parte egală.

Di Bărseanu fiind și poet, cine știe poate am putea țeri celea să ne apucăm și de poezi frumoase din cari avem un număr destul de însemnat, atât din vremea cea de acum cât și dintr'o epocă mai anterioară. Ar trebui alese numai lucrările cele mai bune și încă așa ca după cuprinsul lor să se poată conta la un cer de cititori și la țara românească, căci atunci nu numai folosul moral ar fi mai mare, dară s'ar putea alege vr'un folos material, ceea ce nu este cu totul de desconsiderat. Ori-cât de ideea să-ți fie mintea, totuși, dacă ești tată de familie și din întâmplare nu ești bogat, trebuie să se bage de seama și la lucrul acesta.

Așa dară te rog să binevoești a te pune la lucrul și dacă te învoești să i vorbești și d-lui Bărseanu și de rezultatul convorbirii aceste Vă rog pe amândoi, să mi dați de știre, ca să știu ce am să fac.

Fotografia la insistările mele am primit-o chiar în aceeași duminică când D-ta ai părăsit Praga; e foarte bine merită; te rog să nu uști a mi trimite la vreme cea ce mi ai făgăduit, adică coaturile capetelor cu indicațiunea numerelor de botz, familie, stare și locuința respectivei persoane.

Colecțiunea Gazetei ce mi ai trimis-o am primit, și înțelege că cu mare interes am citit toate privitoare la visita

Dlor-stre aici; numai de una mi pare rău, adică la câte-va locuri ai făcut din mine „membru al comitetului executiv” ceea ce nu e adevăr. Adevărat este numai ceea ce am zis chiar la începutul vorbirii mele, c'am fost „însărcinat din parte comit. execut.”, numai atât, nici mai mult nici mai puțin. Și am zis că și eu sânt un fel de persoană oficială, dar numai ca membru al comitetului pentru propagarea ideii expoziției în jurnale străine, va să zică românești.

Atât de deocamdată, am și scris mai mult de cât m'era gân ul când me pu sesem la masă. Te rog să satați cordial pe Di Bărseanu, spune complimentele mele atât stim. nevastă a D-tale cât și D-nei Bărseanu și să auzim de bine!

Dr. Ioan Urban Iarnik

Nota Red. Această scrisoare a fost scrisă după vizita pe care a făcut-o un grup de peste 80 Români sub conducerea d-lui dr. Aurel Măreșianu, expoziției din Praga în toamna anului 1891. Fotografia din chestiunea a ceea ce geputul de excursion și români în mijlocu Dr. Urban Iarnik

II.
Polstyn 27 Iulie 1908.

Prea stimate Domnule,
Primiți Vă rog mulțumitele mele cele mai sincere pentru frumoșii dar, ce mi-ai făcut, trimițându-mi lucrarea jubilară de 70 ani de când există Gazeta Transilvaniei. Câtă muncă totuși și de ani atât de lungi! Câți bărbați vrednici au conlucrat la toala pe cari parte țara cunoscut în persoană, parte le țiam numele din lucrările lor cele valoroase.

După ce am sfârșit cel 6) ani din viață, după cari nu mai rămăne decât spicuire, m'am pus de am scris niște aduceri a minte din viața mea pacifică de copil sărac, student sărac, apoi profesor la școala reală și în urmă la Universitate. Am și vrut ca cu 60 ani să sfârșesc și cariera mea de profesor, după ce însă rectorul și decanul Universității cehe m'au fost rugat să mai stau câțiva ani, m'am lăsat înduplecat, pând însă câte-va condiții. Căsa de familie a fost, să-mi fie îngăduit a rămâne cercul prelegătorilor mele la Universitate celina numai despre limba și literatura română, va să zică cum spun Francezii, „que pe revenue à mes anciennes amours”.

Și într'adevăr, mare-mi este părerea mea de rău, că n'am putut să-mi fi fost jertit stabele mele puteri numai și numai acestei limbi, pentru care mi-am smpț atâtă trăgere de inimă dela cel dntaiul moment, în care am început a mă îndelețici cu dînsa. Este ceva, ce nu-mi pot explica eu însuși, cum de mi se sîrșise în inimă-mi atâtă dragoste pentru poporul român și pentru limba ce-o vorbește. Trebuie, ca o fibră a inimii mele să fi fost vibrat în mine, când cu 33 ani mai înainte pentru infa dată în viață-mi în Parisul cel îndepărtat am auzit limba română cea dulce și armonioasă, care mi a căzut trone pe inimă. Pare-mi-se tot așa, cum adeseori întîm în viața noastră oameni, pentru cari la întâia vedere simțim în inima noastră o simpatie pe care noi înșii nu stitem în stare să ni-o explicăm.

În ce privește mai cu seamă Brașovul și pe oamenii cu cari am făcut cunoștință acolo cu 30 ani mai înainte, n'am să uit nici odată poziția cea frumoașă a orașului cel frumos și totuși nobil care m'au primit cu atâtă dragoste nu ca pe un străin ci ca pe un frate. M'aduc aminte cum mi s'a fost arătat o mîșă în odoarea mea, goare atunci mai nimic m'am făcut pentru limba română. Căci țiam învățat o limbă, care atât mi plăcea, aceasta nu pot s'o socotesc ca vre-un merit.

Așa într'adevăr și tot ce am făcut în viață-mi, partea ce am luat și mai țau la ajutorarea studentimii țărăce cehe și la înfrumusețarea țării, și ce a fost cauza, pentru care aniversarul acesta de 60 ani a fost serios cu un atare cam mare, toate aceste le-am făcut numai și numai de aceea ca simțam în inima-mi plăcere mare puțină-țe în lucrare. Mi pare bine, că lucrurile de care m'apucam, erau de acle, cari stat de vreme folos pentru viața publică.

Văd însă, că trebuie înfrinată peana mea, căci altfel nu se ție pădă unde aș merge. Stăruiesc deci, rugându-Vă să primiți încă odată mulțumitele mele cordiale și o stringere de mîna frățoasă.

Dr. Ioan Urban Iarnik.

ULTIMA ORA

Lupta parlamentară a Românilor din Serbia

Timișoara. (Telegr. part.) — Guvernul sârb acordând drepturi politice minorităților, Români din Torontal au hotărât să reia lupta cu prilejul alegerilor generale parlamentare. Fruntașii Românilor rămași sub stăpânirea sârbească au propus partidului radical sârb să lupte împreună. Refuzând radicalii această ofertă, Români vor lupta singuri, punând candidați în trei cercuri cu majoritate românească. Vor candida fruntașii români *dr. I. Jianu* dela Alibunar și marele luptător naționalist *dr. Novacu* dela Biserica-Albă. Numele celui de-al treilea candidat încă nu se cunoaște.

Explozie de granate.

Timișoara. (Telegr. part.) — Cu prilejul unui transport de granate în magazia cazarmei „Ferdinand” a regimentului 3, o granată a explodat, răniind foarte grav pe plutonierul Constantin Bata și pe soldații Petre Ica și Nicolae Uirea, cari au fost transportați la spitalul militar.

Turcii devin amenințători

-- Guvernul Kemal dă un ultimatum aliaților. --

Am publicat ieri telegrama agenției Rador, prin care se anunță somațiunea guvernului militar din Smirna ca toate vasele aliaților să părăsască porturile turcești, altfel vor fi expuse unui regim neplăcut.

Primiți astăzi următoarele telegrame în această chestiune:

LAUSANNE. (Rador.) — Guvernul Kemal a dat aliaților un termen de 24 ore pentru a răspunde memorului turc înaintat de Ismet-pașa ca răspuns la proiectul tratatului de pace al aliaților.

PARIS. (Rador.) — Ziarele parisiene, ocupându-se de comunicarea guvernului militar al Smirnei, constată că Ismet-pașa a plecat din Lausanne atât de repede pentru că avea cunoștință despre măsurile ce plănuia guvernul din Angora să ia.

Inundări în Budapesta.

Oradea-Mare. — Aici a sosit din Budapesta știrea că *partea orașului de pe malurile Dunării a fost inundată.* Dunărea a crescut la 6 metri jumătate.

Toate întreprinderile de pe mal au fost inundate. Prevăzându-se aceste inundații, o parte din ele au fost evacuate încă de câteva zile, astfel că pagubele în mărfuri nu sunt prea mari.

Deasemenea sunt sub apă și unele linii de cale ferată.

In Raab, Dunărea revărsându-se a inundat instantaneu teatrul în timpul reprezentației, producând mare panică.

Francezii în Ruhr.

Presa franceză înregistrează o declarație oficială cum că grație vigilenței cheferiștilor francezi s'au putut înlătura urmările sabotajului cheferiștilor nemți în Ruhr.

Acest sabotaj era îndreptat mai ales împotriva transporturilor. Grație muncii și vigilenței franceze, s'a înlăturat posibilitatea continuării catastrofe.

Circulația trenurilor întreruptă între București și Ploești.

Trenurile sosind foarte neregulat la stația Brașov, am cerut relațiunile în această privință dela Direcția regională III-a Brașov.

Ni s'a comunicat, că din cauza viscolului puternic și ninsoarelor abundente zăpada s'a acumulat de mai bine de doi metri pe linia București - Ploești, înzăpezind-o cu desăvârșire.

Trenurile circulă regulat, după mersul trenurilor, însă numai dela Ploești în Ardeal și din Ardeal până la Ploești.

Astăzi au trecut prin Brașov ultimele trenuri nr. 15 și nr. 16, cari merg la Arad și vin dela Arad.

Până la deszăpezirea liniei aceste două trenuri vor fi îndreptate prin Vărbărova - Timișoara.

Între București și Ploești continuă să ningă puternic. Numeroase echipe de lucrători și mai multe mașini americane se află pe linie și lucrează la deszăpezire.

Din Ungaria

Drepturile minorităților maghiare. — Ministrul de război ungar despre incidentele dela frontiera româno-ungară.

Budapesta. — În ședința de Miercuri a comisiunii pentru afacerile externe, ministrul de externe *Dunódy Géza* a comunicat că guvernul va trimite zilele aceste un memorandum Ligei Națiunilor, care conține punctul de vedere maghiar în chestia minorităților maghiare din statele învecinate și în chestiunea dezarmării.

În decursul discuției, care s'a ținut pe tema pregătirilor militare din statele Micii Antante, ministrul de război *Belitsky Sándor* a declarat că dintre statele învecinate numai România a mobilizat, concentrând trupe mai numeroase de-a lungul frontierei ungare, încercând acum tenziunea produsă de „pretinsele” incidente dela Lökesháza — a spus *Belitsky* — România nu mai continuă cu pregătirile militare, ci a retras chiar trupele dela graniță, încât azi nu mai există nici un motiv de neliniște. De încheiere *Belitsky* a mai ținut să desmișcă din nou svonurile despre pregătirile militare ale Ungariei, cari svonuri sunt de domeniul fanteziei.

Membrii comisiei s'au declarat satisfăcuți cu comunicările liniștitoare făcute de ambii miniștri.

Manifestațiile studenției din Cluj.

Cluj. Rectorul Universității din Cluj a plecat la București pentru a primi instrucțiuni referitoare la agitația studenților, în urma închiderii cercului studențesc „Petru Maior”.

Se pregătesc manifestațiuni de stradă.

Studenții fac de două zile o propagandă vie, răspândind manifestațiuni cu caracter antisemit.

Studenții evrei descurajați în urma celor petrecute, părăsesc orașul, plecând la Praga și la Viena.

Mai bine de 50% din numărul studenților evrei s'au pregătit de plecare.

Din cercul profesorilor universitari aflăm, că facultățile se vor redeschide cât de curând.

INFORMAȚIUNI

„Universul” publică un apel semnat de numeroși intelectuali în frunte cu d-l Toma Stelian, arătând că actualul guvern a intronat anarhia incapacității administrative și protestează în contra socialismului de Stat urmărit de guvern precum și contra procedurii ilegale în modificarea Constituției. Arată că parlamentul actual nu are mandatul necesar pentru a o modifica. Face apel la împiedecarea loviturii de Stat.

Studenția din Budapesta a convocat o întrunire cu prilejul căreia s'a votat o moțiune în care cere ca averea lui *Károly Mihály* acuzat de trădare, să fie confiscată și din ea să fie ajutată studenția săracă.

În drumul său spre Viena general-simul german *Ludendorff* pe când călătoria cu trenul a fost oprită de muncitorimea din *Heizendorf*, care nu l-a lăsat să plece mai departe, decât după ce a făcut promisiuni solemne că în Viena nu va face nici o propagandă.

Banca Reichului a lansat noi bancnote de câte 50.000 mărci. (Rador).

Camera Italiană a ratificat proiectul dezarmării încheiat la Washington. (Rador).

Cu prilejul lucrărilor de expropriere, au fost expropriate și o bună parte din imobilele comunei Cluj. Comuna a protestat prin uniunea orașelor din România și a făcut intervenții la Ministerul agriculturii. Neprimindu-se nici un răspuns, primarul orașului *dr. Popp* și prefectul județului *dr. Metes* vor pleca la București.

Poliția din Oradea-Mare a reușit să descopere pe autorul unei feroase crime săvârșite acum doi ani în localitate. *Spitz Samuel*, fabricant de obiecte de hârtie a fost ucis într'un mod misterios, la 28 August 1920.

Autorul crimei este un comerciant ungar venit din Budapesta, unde a fost urmărit de Sgarșă pentru comușism. Criminalul, al cărui nume se jure deocamdată secret, a declarat totuși unde se află casa vrăj ucisului, însă n'a voit să mărturisească modul în care a săvârșit crima.

Aflăm că d-l Inspector-administrațiv și prefect-delegat al județului Brașov, *Dr. Victor Hodor*, însoțit de d-l subprefect *Servajus*, de un notar județean și un controlor-contabil au descins Sâmbăta trecută în 3 Februarie în comuna *Feldicara*, unde au controlat agendele

și gestiunea primăriei plasei *Bârca* de jos. Întreaga gestiune a fost găsită în cea mai perfectă ordine, exprimându-se d-lui primar *Petru Birbat* recunoștință pentru munca conștientoasă depusă în interesul bunului mers al administrației acestei plase.

Serbare școlară. Corpul didactic împreună cu Eforia dela școala de Stat No. 3 din Brașovul-vechi aranjează cu elevii școlii Joi, la 15 Februarie a. c. la ora 10 1/2 a. m. în sala „Apollo” o Serbare școlară, iar seara la 8 ore o Petrecere dansantă în sala școlii săsești, str. Lungă 152. Invită publicul a sprijini această Serbare, având un program bogat și un scop nobil.

A treia șezătoare a sindicatului național „Avram Iancu” se amână pentru Duminică, 18 Februarie c., când se va ține totodată și adunarea generală ordinară după programul anunțat și cu orice număr de membrii prezenți. Duminică, 11 c. membrii sindicatului sunt rugați să ia parte la înmormântarea regretatului *G. Nălbitor*, str. Pajiște b) 31.

„Oficiantii inferiori” dela serviciul de poștă și telegraf No. 1 și 2 Brașov, aranjează pe ziua de Duminică, 18 Februarie a. c., în toate sălile dela „REDOUTE” o mare Serată diletantă urmată de dans. Venitul curat este destinat pentru copilul invalid al colegului nostru *Kerekes Mór* spre a i-se procura un picior artistic. Începutul la orele 7 1/2 seara. Prețul locurilor: Balcon II 15 Lei, Stal I 25 Lei, Stal II 20 Lei, Loc de stat 10 Lei.

Continuarea textului pe pagina 4-a.

8351

8-0

Pentru a face posibil și celor cu stare materială mai puțină să se îmbrace cu toată scumpetea, în mod corăspunzător situației pe care o ocupă, am deschis în depozitul meu o secțiune pentru oși cu

STARE MILITOCIE

88-8

unde se pot confecționa în mod solid:

18 0

costume de bărbați din stoffa de lână veritab. cu Lei 1600-2300
paltoane de iarnă din stoffa de lână veritabilă cu Lei 1800-2900
MAGAZINUL DE HAINE
M. NEUMANIN,
BRAȘOV.

Cutia cu scrisori

Domnule Director,

Ziarul d-voastră fiind cel mai răspândit în Ardeal, vă rog să publicați următoarele rânduri ca răspuns unei coloanei apărută în revista „Ghimpelă pentru toți și pentru toate” din Oradea mare, redactată de d-l M. Samarineanu.

Un prieten îmi atrage atenția că d-l Samarineanu îmi aduce acuzația că aș fi procedat necoresct cu o comandă a d-sale, adăugând o serie de insulte cari de altfel le cuprindea o scrisoare ce ni-a trimis.

Ca să se vadă procedeul acestui domn și să judece publicul ușurința cu care aruncă insulte oamenilor muncitori și cinstiți, dau următoarele explicații:

D-l Samarineanu s'a prezentat în biroul Institutului nostru și a adus o comandă în valoare de lei 2032 50 b. I s'a cerut un acconto — Institutul nostru lucrând numai cu acconto de 50 la sută din comandă, pentru a fi ferit de pagube mai mari prin nerdicarea clișeilor executate.

D-l Samarineanu a răspuns că va aduce peste câte-va zile un acconto. După aproape 10 zile vine și aduce 100 lei ca acconto, promițând că peste câte-va zile va trimite banii. Faptul s'a petrecut la 3/1/1923 și la 10/1/1923 i s'a comunicat politicos prin scrisoare că, după atâta așteptare zadarnică, încă trebuie să trimită restul accontului ca să l-se lucreze clișeile.

Drept răspuns, d-l Samarineanu trimite o scrisoare de insulte și, după cum mi-se comunică, publică nota jignitoare la adresa firmei noastre.

Judece acum oricine atitudinea acestui domn care pretinde că noi l-am întârziat o comandă, când d-sa nu putea plăti la vreme nici un accontul... De și-

gur, de astfel de clienți firma noastră se lipsește bucuros, fără să simțim de loc alterat, prin insultele lor, buna reputație de promptitudine a Institutului nostru.

Cu toată stima

E. Marvan.

Institut de Foto-cromozinco-grafie București.

Dela societatea „Lumina”

Parastas. Adunare generală.

Duminică în 11 Februarie a. c. va avea loc în biserica Sfintului Nicolae din Prund parastusul care se va face din partea Societății Sodalilor „Lumina”, în amintirea membrilor săi răposați.

Membrii Societății se vor întruni în localul societății Duminică, la 9 ore a. m.

Se atrage atențiunea membrilor, că tot Duminică în 11 Februarie a. c. la 3 ore p. m. se va ține adunarea generală.

Aiât dela parastas, cât și dela adunarea generală să nu absenteze nici un membru. Binevoitorii acestei societăți sunt binevăzuți.

Comitetul

Anunț pentru arândare.

Comitetul parohial al Bisericii Sf. Nicolae din Brașov-Schei, pentru arândarea pe timpul din 1-a Ianuarie 1923 până la 31 Dec. 1923 a pășunii din pădurea moșiei bisericești: Meteleu, din comuna Meteleu, județul Buzău, publică o nouă licitațiune orală și cu oferte scrise pe ziua de: Duminică, 5/18 Februarie 1923, precis la orele 11 a. m., care se va ține în sala de ședință a Comitetului parohial (curtea bisericești).

La ofertele scrise se va alătura valdiu de 10% dela suma oferită.

Informații privitoare la condiții se pot cere dela biroul Comitetului parohial.

Brașov, din ședința Comitetului parohial al bisericii Sf. Nicolae din Brașov-Schei, ținută la 31 Ianuarie 1923.

Vasile Iordache, Ioan Prîșcu, secretar. 3566 3-3 președinte.

De vânzare, una casă de bani

Wertheim Nr. 1. Informații la Administrația ziarului. 1-2 8572

De vânzare. Un imobil

Satulung (jud. Brașov) compus din un salon de prăvălie, cinci camere de locuit, magazii, grajd, grădină cu pomi roditori, construcție din cărămidă. Proprietar RADU G. ALDEA.

A se adresa Constanța, strada Mercur Nr 5. 3535 10-15

Cești și răspândiți
GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIUL SĂU DUȘMAN

este acela, care înainte de-a se prevedea cu hainele necesare, nu cercetează, fără obligația de-a cumpăra, Magazinul bogat asortat

Iosif Klein și fiul

Brașov, strada Vamei no. 24 (vis-à-vis cu biserica catolică).

Serviciu solid.

Prețuri ieftine.

25-100

No. 5265/922 din 24 Ianuarie 1923.

CONCURS

pentru întregirea posturilor aflate vacante la Casele Cercuate din Direcțiunea Regională a Asigurărilor Sociale Sibiu.

La Casa Cercuală Sibiu:

- a) un post de impiegat Cl. II-a,
- b) patru posturi de impiegat Cl. I-a,
- c) un post de subșef de birou Cl. II-a,
- d) un post de camerist Cl. I-a la Exp. Făgăraș,
- e) un post de camerist Cl. II-a la Exp. Tâlmaci,
- f) două posturi de surori de ocrotire. Personal medical auxiliar,
- g) un post Farmacist asistent,
- h) un post de laborant,
- i) un post de medic de circ. la Rășinari retr. cu 1100 Lei lunar salariu fix,
- j) un post de medic de circ. la Avrig retribuit cu 800 Lei lunar salariu fix,
- k) un post de medic de circ. la Sibiu retribuit cu 2000 Lei lunar salariu fix.

La Casa Cercuală Sighișoara:

- a) două posturi de impiegat Cl. II-a,
- b) un post de prim medic as. șef de serviciu Cl. III-a,
- c) un post de șef de birou Cl. II-a,
- d) două posturi de impiegat Cl. I-a,
- e) un post de soră de ocrotire, Personal medical auxiliar.
- f) patru posturi de infirmiere, " " "
- g) patru posturi de rânduși, " " "
- h) un post de laborant " " "
- i) un post de medic, " " "
- j) două posturi de surori de ocrotire, " " "
- k) un post de îngrijitoare, " " "

La Casa Cercuală Sft. Gheorghă:

- a) trei posturi de impiegat Cl. I-a,
- b) un post de impiegat Cl. II-a,
- c) un post de infirmieră, Personal medical auxiliar.

La Casa Cercuală Târgu-Mureș:

- a) un post de șef de birou principal Cl. I-a,
- b) un post de șef de birou Cl. II-a,
- c) un post de impiegat Cl. II-a,
- d) un post de camerist Cl. II-a la exp. Reghinul săsesc,
- e) un post de subșef de birou Cl. II-a la exp. Miercurea-Miraj,
- f) un camerist Cl. II-a la exp. Miercurea-Miraj, Personal medical auxiliar.
- g) un subchirurg,
- h) un post de farmacist retribuit cu 3000 Lei lunar salariu fix.
- i) un post de laborant retribuit cu 1000 Lei lunar salariu fix.
- j) un post de servitor retribuit cu 750 Lei lunar salariu fix.

La Casa Cercuală Miercurea-Ciuc:

- a) un post de șef de birou Cl. II-a,
- b) un post de impiegat Cl. II-a,
- c) un post de camerist Cl. II-a,
- d) trei posturi de moașe, Personal medical auxiliar.
- e) două posturi de îngrijitori, " " "
- f) patru agerți, " " "

La Casa Cercuală Brașov:

- a) patru posturi de impiegat Cl. I-a,
- b) un post de șef de birou principal Cl. II-a,
- c) un post de camerist Cl. II-a,
- d) un post de subșef de birou Cl. II-a la Exp. Zănești,
- e) un post de impiegat Cl. II-a la Exp. Bod,

- f) un post de infirmieră, Personal medical auxiliar.
- g) un post de impiegat " " "
- h) un post de farmacist retribuit cu 3000 Lei lunar salariu fix, " " "
- i) un post de laborant retribuit cu 1000 Lei lunar salariu fix, " " "
- j) un post de servitor retribuit cu 750 Lei lunar salariu fix.

Salarii:

Agent	Salariu de bază lunar Lei	plus accesorii.
Camerist Cl. II-a	300	" "
Camerist Cl. I-a	350	" "
Impiegat Cl. I-a	400	" "
Impiegat Cl. II-a	500	" "
Impiegat Cl. I-a	600	" "
Subșef de birou Cl. II.	750	" "
Șef de birou Cl. II-a	850	" "
Șef de birou princ. Cl. II.	1050	" "
Șef de birou princ. Cl. I.	1150	" "
Șef de Serviciu Cl. III.	1350	" "
Moașe	300 plus 30%.	" "
Infirmieră	500-750 plus 30%	" "
Laborant	600	" "
Subchirurg	750	" "
Soră de ocrotire	800-900	" "
Rânduș	300	" "
Îngrijitor	300-400	" "
Farmacist asistent	1000	" "
Medic	1250	" "

Doritorii de a ocupa posturile vacante specificate mai sus, sunt invitați a înainta până la data de 15 Februarie a. c., cereri înscrise la Casa Cercuală respectivă unde dorește a ocupa postul, însoțite de actele necesare după, cum se specifică mai jos:

Condițiuni generale de admitere: a fi major și cetățean român, bucurându-se de toate drepturile civile și politice, a fi satisfăcut obligațiile legii de recrutare, a fi pe deplin sănătos, a cunoaște perfect limba română în scris și viu graiu.

Condițiuni de capacitate: Pentru camerist, cursul primar complet. Impiegatii 4 clase secundare. Subșefii de birou 6 clase secundare. Șef de birou 8 clase secundare. Șef de birou principal bacalaureatul.

Cei cari au mai ocupat funcțiuni publice vor anexa și certificatele de purtarca avută și de timpul servit acolo.

Condițiuni speciale pentru personalul medical și auxiliar.

Act de naștere. Certificat pentru situația militară la bărbați. Certificat de moralitate pentru femei. Certificate dela instituțiile unde au servit. Certificat de apartenență ca cetățean român. Cunoașterea limbii române în scris și viu graiu.

Surori de ocrotire: Certificat de patru clase primare. Certificat de absolvirea unui curs de surori de ocrotire sau caritate.

Infirmiere: Certificat de patru clase primare.

Subchirurg: Certificat de patru clase primare. Certificat de absolvirea unei școli de subchirurgi militari sau civili.

Laborant de farmacie: Certificat de patru clase primare.

Farmacist șef: Diploma de farmacist. Certificat doveditor că practică farmacia ca licențiat de doi ani.

Farmacist șef: Diplomă de licențiat în farmacie.

Farmacist asistent: Certificat că este înscris la o facultate de medicină, secția farmaci și că și-a trecut examenele elev farmacist.

Medic: Diplomă de doctor în medicină. Monitorul Oficial, în care s'a publicat libera practică sau certificat din partea medicului primar de oraș sau județ, prin care să se dovedească că s'a cerut publicarea. Dacă se găsește încă în serviciul altei autorități, autorizația din partea acestela de a primi și serviciul la casă.

Prim-Medic: Diplomă de doctor în medicină. Monitorul Oficial, în care s'a publicat libera practică, din care se rezulte că practică medicina de minimum cinci ani. Dovada că nu mai este plătit din nici un alt fond bugetar de Stat, județ sau comună. Cunoașterea perfectă a limbii române în scris și viu graiu.

Diracțiunea Regională a Asigurărilor Sociale din SIBIU.